

Veelgestelde vragen over de Wet Bibob en overheidsopdrachten

De Wet Bibob¹ is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument om de integriteit van de overheid te beschermen. Het biedt aanbestedende diensten de mogelijkheid om te onderzoeken of een overheidsopdracht aan een gegadigde² gegund kan worden, een reeds gesloten overeenkomst ontbonden kan worden of een onderaannemer geweigerd kan worden. Deze factsheet maakt voor aanbestedende diensten inzichtelijk op welke wijze het Bibob-instrumentarium kan worden ingezet bij overheidsopdrachten.

¹ De Wet Bibob staat voor de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur.

² De Wet Bibob hanteert de term 'betrokkene' voor de natuurlijke persoon of rechtspersoon aan wie een overheidsopdracht is of zal worden gegund of de onderaannemer bij een overheidsopdracht (artikel 1, eerste lid, onder 2, Wet Bibob). Deze term omvat de aanbestedingsrechtelijke begrippen 'gegadigde', 'inschrijver', 'opdrachtnemer' en de 'onderaannemer (derde) waarop een beroep wordt gedaan'.

Wie kan de Wet Bibob toepassen bij overheidsopdrachten?

Aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven zijn bevoegd de Wet Bibob toe te passen als zij een 'rechtspersoon met een overheidstaak' zijn.³ Dit zijn bijvoorbeeld de Staat, provincies, gemeenten en waterschappen. Daarnaast zijn in het Besluit Bibob veel overheidsinstanties als 'rechtspersoon met een overheidstaak' aangewezen, zoals de AFM, het COA en de Sociale Verzekeringsbank.⁴

Welke overheidsopdrachten vallen onder de Wet Bibob?

Het toepassingsbereik van de Wet Bibob is ruim. De Wet Bibob kan worden toegepast op alle overheidsopdrachten en speciale-sectoropdrachten in de zin van

³ Niet alle aanbestedende diensten en speciale-sectorbedrijven in de zin van de Aanbestedingswet zijn bevoegd gebruik te maken van het Bibob-instrumentarium bij overheidsopdrachten; vereist is dat zij een 'rechtspersoon met een overheidstaak' zijn in de zin van artikel 1, eerste lid, onder 2, Wet Bibob.

⁴ Artikel 2 Besluit Bibob.

de Aanbestedingswet,⁵ dus ook op opdrachten met een waarde beneden de Europese drempelwaarden die door middel van een nationale aanbesteding of een onderhandse gunning worden vergeven.⁶

Is de Wet Bibob van toepassing op open house-constructies?

Sinds 1 oktober 2022 is de Wet Bibob ook van toepassing op overeenkomsten die worden gesloten op basis van een open house constructie⁷ of toelatingsprocedure, maar alleen voor zover het de inkoop van jeugdzorg of maatschappelijke ondersteuning betreft.⁸

De Wet Bibob maakt geen onderscheid tussen overeenkomsten op basis van een reguliere aanbesteding en overeenkomsten op basis van een open house constructie of toelatingsprocedure. Net als bij een reguliere aanbesteding, moet in de stukken van een open house constructie of toelatingsprocedure duidelijk en ondubbelzinnig worden vermeld dat de Wet Bibob toegepast kan worden. Ook de van toepassing zijnde uitsluitingsgronden moeten worden vermeld. Om de Wet Bibob te kunnen toepassen op een reeds gesloten overeenkomst – of in het kader van de acceptatie van een (beoogde) onderaannemer – moet dat worden bedongen.

In welke situaties kan ik de Wet Bibob inzetten bij overheidsopdrachten?

De Wet Bibob kan in alle fasen van een aanbesteding worden ingezet om integriteitsonderzoek uit te voeren naar een gegadigde. Indien blijkt dat er uitsluitingsgronden van toepassing zijn, kan de aanbestedende dienst de gegadigde uitsluiten of maatregelen opnemen in de overeenkomst.

De Wet Bibob kan daarnaast worden ingezet gedurende de looptijd van een overeenkomst, mits daarin een clausule is opgenomen dat de overeenkomst kan worden ontbonden als zich een van de situaties als bedoeld in artikel 9 lid 2 van de Wet Bibob (o.a. uitsluitingsgronden) voordoet.

Mits dit is opgenomen in het bestek, kan de Wet Bibob ook worden ingezet in situaties waarin de aanbestedende dienst de integriteit van een beoogde onderaannemer moet toetsen met het oog op diens acceptatie.⁹ Die situatie kan zich zowel voordoen tijdens de aanbesteding – wanneer de gegadigde zich op een derde beroept – als tijdens de uitvoering van de overeenkomst. Indien tijdens de aanbesteding blijkt dat een uitsluitingsgrond van toepassing is op een onderaannemer, kan de aanbestedende dienst verlangen dat die onderaannemer wordt vervangen.¹⁰

Welke stappen kent de integriteitstoetsing bij overheidsopdrachten?

Bij overheidsopdrachten is sprake van een getrappt systeem van integriteitstoetsing. Naast de mogelijkheden die de Aanbestedingswet kent tot integriteitsonderzoek, biedt de Wet Bibob de aanbestedende dienst aanvullende bevoegdheden tot het doen van integriteitsonderzoek. Hierdoor kan de aanbestedende dienst de integriteit van de gegadigde beter beoordelen.

Stap 1: Beoordeling UEA en GVA op basis van Aanbestedingswet

De eerste stap is het uitvragen van een Uniform Europees Aanbestedingsdocument (UEA) waarin de gegadigde aangeeft of, en zo ja welke, uitsluitingsgronden op hem van toepassing zijn.¹¹ De gegadigde onderbouwt dit met een Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA).¹² Onder de GVA wordt de integriteit alleen getoetst aan de hand van onherroepelijke veroordelingen voor relevante strafbare feiten en onherroepelijke beschikkingen van de ACM en de Europese Commissie.

Stap 2: Eigen Bibob-onderzoek op grond van de Wet Bibob

Als tweede stap kan een aanbestedende dienst zelfstandig onderzoek (eigen onderzoek) doen op grond van de Wet Bibob.¹³ De informatiebronnen die de aanbestedende dienst daarbij kan raadplegen zijn de afgelopen jaren fors uitgebreid. Zo kan de aanbestedende dienst diverse (gesloten) bronnen raadplegen, waaronder politiegegevens, justitiële gegevens, strafvorderlijke gegevens en fiscale gegevens. De aanbestedende dienst krijgt niet alleen toegang tot informatie over de gegadigde zelf, maar ook over derden in diens zakelijke omgeving, zoals de leidinggevende, de zeggenschaphebbende en de vermogensverschaffer. Op basis van het eigen onderzoek kan de aanbestedende

⁵ Zie artikel 1.1 Aanbestedingswet voor een definitie van deze begrippen. De Wet Bibob is niet van toepassing op concessieopdrachten.

⁶ Artikel 1, eerste lid (onder 2) en vierde lid, Wet Bibob. Vóór 1 augustus 2020 kon de Wet Bibob alleen worden toegepast in de sectoren bouw, ICT en milieu. Deze beperking is vervallen.

⁷ Een open house-constructie kwalificeert op basis van Europese jurisprudentie (Falk Pharma (C-410/14) en Tirkkonen (C-9/17)) doorgaans niet als overheidsopdracht, omdat hierbij geen sprake is van een selectie door de aanbestedende dienst van één of meerdere gegadigden.

⁸ Artikel 1, vierde lid (onder b), Wet Bibob beperkt het toepassingsbereik tot de inkoop van zorg als bedoeld in artikel 2.11 van de Jeugdwet en artikel 2.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015.

⁹ Artikel 5, tweede lid, Wet Bibob.

¹⁰ Indien een dwingende uitsluitingsgrond van toepassing is op een onderaannemer draagt de aanbestedende dienst er zorg voor dat de gegadigde die onderaannemer vervangt (artikel 2.92 lid 5 Aanbestedingswet). In geval van een facultatieve uitsluitingsgrond kan eveneens vervanging worden verlangd (artikel 2.92 lid 6 Aanbestedingswet).

¹¹ Artikel 2.84 en 2.85 Aanbestedingswet 2012.

¹² Artikel 2.89 Aanbestedingswet 2012.

¹³ Artikel 7a Wet Bibob.

dienst beoordelen of er uitsluitingsgronden van toepassing zijn. Mochten de resultaten uit het eigen onderzoek voor meer vragen of twijfels zorgen, dan kan de aanbestedende dienst advies aanvragen aan het Landelijk Bureau Bibob (hierna: het LBB).

Hulp van RIEC bij het eigen onderzoek

Bent u aangesloten bij een Regionaal Informatie en Expertisecentrum (RIEC), dan raden wij aan om uw RIEC te betrekken bij de toepassing van de Wet Bibob. Uw RIEC kan u helpen bij het eigen onderzoek, maar bijvoorbeeld ook meedenken bij een adviesaanvraag bij het LBB.

Stap 3: Onderzoek en advies Landelijk Bureau Bibob op grond van de Wet Bibob

De derde stap – het vragen van Bibob-advies bij het LBB – komt in beeld als het eigen onderzoek door de aanbestedende dienst is verricht en er voldoende indicaties zijn voor nader onderzoek.

Het LBB adviseert aanbestedende diensten op hun verzoek over feiten en omstandigheden die grond kunnen opleveren voor toepassing van de dwingende en/of facultatieve uitsluitingsgronden (de A-grond of B-grond).¹⁴ Het LBB brengt daarnaast advies uit over de mogelijkheid dat de gegadigde wordt gefinancierd met crimineel geld (de C-grond)¹⁵ en over de mate van gevaar dat een overheidsopdracht gebruikt zal worden om strafbare feiten mee te plegen (de D-grond).¹⁶

Het LBB maakt bij het onderzoek gebruik van informatie uit een groot aantal gesloten bronnen van opsporings- en toezichthoudende instanties. Niet alleen informatie over onherroepelijke veroordelingen wordt in het advies betrokken. Bestuurlijk beoefbare feiten – bijvoorbeeld boetes opgelegd door de Nederlandse Arbeidsinspectie – en vermoedens van strafbare feiten wegen ook mee bij de conclusies van het LBB. Het kan daarbij bijvoorbeeld gaan om informatie uit lopende strafrechtelijke onderzoeken, mits het strafvorderlijk belang niet wordt geschaad.

Is een aanbestedende dienst verplicht om de Wet Bibob in te zetten?

De Wet Bibob is een facultatief instrument. Aanbestedende diensten bepalen zelf of, en zo ja op welke wijze, de Wet Bibob wordt toegepast. Het is de verantwoordelijkheid van de aanbestedende dienst om de Wet Bibob goed toe te passen. Vandaar dat het verstandig is om Bibob-beleid vast te stellen. Een helder Bibob-beleid voorkomt willekeur, biedt duidelijkheid aan gegadigden en kan een preventieve werking hebben.

Aangeraden wordt om in beleid op te nemen wanneer de Wet Bibob wordt ingezet. Zo kan ervoor worden gekozen het Bibob-instrumentarium *signaal* gestuurd in te zetten, dus alleen bij overheidsopdrachten waar concrete signalen bestaan dat sprake is crimineel misbruik. Ook kan in beleid worden aangegeven in welke gevallen de aanbestedende dienst een Bibob-advies vraagt bij het LBB. Dit laatste is een zwaar middel waarbij veel privacygevoelige gegevens worden verzameld. Het is daarom een ultimatum remedium.

Wat moet ik vermelden in de aanbestedingsstukken?

Om de Wet Bibob in een aanbesteding te kunnen toepassen, moet in de aanbestedingsstukken duidelijk en ondubbelzinnig worden vermeld dat de aanbestedende dienst gebruik kan maken van de Wet Bibob.¹⁷ Ook de van toepassing zijnde dwingende en facultatieve uitsluitingsgronden moeten worden vermeld, zodat het voor de gegadigde duidelijk is waaraan hij moet voldoen en waarvoor een Bibob-onderzoek eventueel kan worden ingezet.

De aanbestedende dienst reikt in het kader van het eigen Bibob-onderzoek een Bibob-vragenformulier uit aan de gegadigde.¹⁸ Hiermee kan informatie worden verkregen over de organisatiestructuur, de financiering en het justitieel verleden van de gegadigde.

Om de Wet Bibob in het kader van een reeds gesloten overeenkomst toe te passen, moet de overeenkomst een voorwaarde bevatten waarmee die overeenkomst kan worden ontbonden als zich een van de situaties als bedoeld in artikel 9 lid 2 van de Wet Bibob (o.a. uitsluitingsgronden) voordoet. Indien de aanbestedende dienst de integriteit van een beoogde onderaannemer wil toetsen met het oog op diens acceptatie, moet die voorwaarde worden bedongen.¹⁹

¹⁴ Artikel 9, tweede lid, sub a en b, Wet Bibob. De A-grond betreft de (dwingende en facultatieve) uitsluitingsgronden bij overheidsopdrachten, terwijl de B-grond de (dwingende en facultatieve) uitsluitingsgronde bij speciale- sectoropdrachten betreft. Afhankelijk van de vraag of sprake is van een overheidsopdracht of speciale-sectoropdracht zal het LBB adviseren over de A-grond of de B-grond.

¹⁵ Artikel 9, tweede lid, sub c, Wet Bibob.

¹⁶ Artikel 9, tweede lid, sub d, Wet Bibob.

¹⁷ Vgl. rechtbank Gelderland 8 februari 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:1162, r.o. 4.4-4.5.

¹⁸ Het is mogelijk om alle gegadigden bij een aanbesteding op voorhand een Bibob-vragenformulier uit te reiken. Bij het uitreiken van het Bibob-vragenformulier is het belangrijk dat het formulier geen vragen bevat die ook (kunnen) worden gesteld in het UEA (artikel 2.85, tweede lid, Aanbestedingswet 2012).

¹⁹ Artikel 5 lid 2 sub c Wet Bibob.

Voorbeeldtekst aanbestedingsstukken*

De aanbestedende dienst wil bij deze overheidsopdracht gebruik kunnen maken van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (hierna: Wet Bibob). De Wet Bibob beoogt te voorkomen dat de overheid ongewild criminele activiteiten faciliteert.

De aanbestedende dienst behoudt zich daarom zowel gedurende de aanbesteding als tijdens de looptijd van de overeenkomst het recht voor om gegadigde te screenen. Bij de screening maakt de aanbestedende dienst gebruik van de (wettelijke) middelen die hem ter beschikking staan. Deze middelen bestaan in ieder geval uit:

- het door gegadigde laten indienen van een Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA);
- het door gegadigde laten invullen van een Bibob-vragenformulier;
- het doen van eigen onderzoek in open bronnen (op grond van de wet Bibob);
- het doen van eigen onderzoek in gesloten bronnen op grond van de Wet Bibob;
- het vragen van een Bibob-advies aan het Landelijk Bureau Bibob (LBB).

Gegadigden zijn gehouden hun medewerking aan een screening te verlenen. Indien een gegadigde geen of onvoldoende medewerking verleent aan een screening, is de aanbestedende dienst gerechtigd de gegadigde uit te sluiten van deelname aan de aanbesteding, dan wel tot wijziging, opschorting of beëindiging van de overeenkomst voor zover de screening plaatsvindt gedurende de looptijd van de overeenkomst.

De aanbestedende dienst stelt gegadigde op de hoogte indien een Bibob-advies aan het LBB wordt gevraagd. Het advies van het LBB geeft de aanbestedende dienst ondersteuning bij zijn eigen inhoudelijke afweging om:

- een overheidsopdracht wel of niet aan gegadigde te gunnen;
- een overeenkomst inzake een overheidsopdracht te ontbinden; of
- wel of niet toestemming te verlenen tot inschakeling van een (beoogde) onderopdrachtnemer.

Het bovenstaande is eveneens van toepassing op inschrijvers, de combinanten in een combinatie, opdrachtnemers en (beoogde) onderopdrachtnemers.

* Deze voorbeeldtekst is geschreven vanuit de formele expertise van het LBB. Die expertise betreft de Wet Bibob. Er mag vanuit worden gegaan dat deze tekst voldoet bij het toepassen van Bibob-bevoegdheden, zoals het aanvragen van een advies. Wel dient de tekst afgestemd te worden op de concrete aanbesteding en de daarin gehanteerde formuleringen. Daarmee is in deze factsheet geen rekening gehouden. De formele expertise van het LBB heeft geen betrekking op het opstellen van aanbestedingsstukken en overeenkomsten. Deze tekst kan daarom niet zonder meer worden overgenomen, maar dient altijd gecontroleerd te worden door de eigen juridische afdeling. Evenmin kan worden aangenomen dat bij deze formulering de overeenkomst zonder meer kan worden ontbonden; daartoe moet een beding in de overeenkomst worden opgenomen.

Wat kan ik doen met een Bibob-advies van het LBB?

Het LBB adviseert aan de aanbestedende dienst over feiten en omstandigheden die aanleiding kunnen geven voor toepassing van een uitsluitingsgrond (**A- of B-grond**). Op basis daarvan kan de aanbestedende dienst besluiten om een gegadigde uit te sluiten van verdere deelname aan de aanbesteding, een reeds gesloten overeenkomst te ontbinden of geen toestemming te verlenen tot inschakeling van een (beoogde) onderaannemer.²⁰ Het LBB laat zich in het advies niet uit over de wenselijkheid daarvan. Dat is de verantwoordelijkheid van de aanbestedende dienst zelf.

Als een aanbestedende dienst – op basis van eigen onderzoek of een LBB-advies – een uitsluitingsgrond van toepassing acht, dient hij de gegadigde de gelegenheid te geven om te bewijzen dat hij voldoende zelfreinigende maatregelen heeft genomen om zijn betrouwbaarheid

aan te tonen.²¹ Als de aanbestedende dienst dat bewijs toereikend acht, wordt de gegadigde niet uitgesloten. Ook kan de aanbestedende dienst afzien van uitsluiting om dwingende redenen van algemeen belang of indien uitsluiting naar zijn oordeel niet proportioneel is.²²

Als in het advies van het LBB wordt geconcludeerd dat sprake is van de **C-grond** (oftewel: er bestaat een risico dat de gegadigde met crimineel geld wordt gefinancierd), dan kan de aanbestedende dienst – indien daaromtrent een specifieke geschiktheidseis is gesteld in de aanbesteding – concluderen dat de gegadigde financieel niet geschikt is om de overheidsopdracht uit te voeren. Een geschiktheidseis dat de gegadigde niet met crimineel geld wordt gefinancierd is in de praktijk echter ongebruikelijk.²³

²⁰ Als een uitsluitingsgrond van toepassing is op een onderaannemer (derde) waarop een beroep wordt gedaan in het kader van de geschiktheidseisen, verlangt de aanbestedende dienst dat deze door de gegadigde wordt vervangen op grond van (artikel 2.94 lid 5 jo.) artikel 2.92 lid 4 en 5 Aanbestedingswet 2012.

²¹ Artikel 2.87a Aanbestedingswet 2012.

²² Artikel 2.88 Aanbestedingswet 2012.

²³ De Europese Commissie benadrukt dat niet elke financiering door of afhankelijkheid van de georganiseerde criminaliteit leidt tot een financieel instabiele situatie. Een en ander is afhankelijk van de totale financiële situatie van de ondernemer (Kamerstukken II, 1999-2000, 26883, nr. 3, p. 33).

Indien de aanbestedende dienst het voornemen heeft om op basis van een LBB-advies een voor de gegadigde negatieve beslissing te nemen, moet de aanbestedende dienst de mogelijkheid bieden om een zienswijze te geven.²⁴

Als in het advies van het LBB wordt geconcludeerd dat sprake is van een gevaar op de **D-grond** (oftewel: er bestaat een risico dat de overheidsopdracht wordt gebruikt om strafbare feiten mee te plegen), dan kan de aanbestedende dienst de gegadigde op basis daarvan niet uitsluiten. Het is wel mogelijk om maatregelen te treffen in de overeenkomst waarmee toekomstig misbruik waar mogelijk wordt voorkomen, bijvoorbeeld in de vorm van aanvullende audit-/controle-bevoegdheden tijdens de uitvoering van de opdracht.

Gelet op de expertise van het LBB mag een aanbestedende dienst in beginsel afgaan op een advies van het LBB. Wel moet de aanbestedende dienst zich ervan vergewissen dat het onderzoek van het LBB op zorgvuldige wijze heeft plaatsgevonden.²⁶ Zo nodig kan een aanvullend advies aan het LBB worden gevraagd.

Biedt de Wet Bibob aanvullende uitsluitingsgronden?

De Aanbestedingswet kent een gesloten stelsel van dwingende en facultatieve uitsluitingsgronden.²⁷ De Wet Bibob introduceert geen nieuwe of aanvullende uitsluitingsgronden; het is een instrument voor de aanbestedende dienst om beter te kunnen beoordelen of de dwingende en facultatieve uitsluitingsgronden van toepassing zijn op een gegadigde.

Samengevat: wat te doen met een Bibob-advies van het LBB?²⁵

LBB-advies	Waar ziet het LBB-advies op?	Wat kan een aanbestedende dienst ermee?
A-grond	Feiten en omstandigheden ten aanzien van de toepassing van uitsluitingsgronden bij overheidsopdrachten	<p>Tijdens aanbesteding:</p> <ul style="list-style-type: none"> uitsluiten gegadigde/inschrijver afwijzen onderaannemer (met verzoek vervanging) <p>Tijdens uitvoering van de overeenkomst:</p> <ul style="list-style-type: none"> ontbinden overeenkomst weigeren beoogde onderaannemer
B-grond	Feiten en omstandigheden ten aanzien van de toepassing van uitsluitingsgronden bij speciale-sectoropdrachten	<p>Tijdens aanbesteding:</p> <ul style="list-style-type: none"> uitsluiten gegadigde/inschrijver afwijzen onderaannemer (met verzoek vervanging) <p>Tijdens uitvoering van de overeenkomst:</p> <ul style="list-style-type: none"> ontbinden overeenkomst weigeren beoogde onderaannemer
C-grond	Mogelijkheid dat gegadigde is (of zal worden) gefinancierd met crimineel geld	<p>Tijdens aanbesteding:</p> <ul style="list-style-type: none"> (in theorie) uitsluiten gegadigde/inschrijver wegens onvoldoende financieel-economische draagkracht, mits een dergelijke geschiktheidseis gesteld is
D-grond	Mate van gevaar dat overheidsopdracht gebruikt zal worden om strafbare feiten te plegen	<p>Tijdens aanbesteding en uitvoering van de overeenkomst:</p> <ul style="list-style-type: none"> maatregelen in overeenkomst om toekomstig misbruik te voorkomen; ontbinding overeenkomst indien maatregelen niet worden nageleefd.

²⁴ Artikel 33 Wet Bibob.

²⁵ Advies als bedoeld in artikel 9 lid 2 sub a t/m d Wet Bibob.

²⁶ Deze vergewisplicht volgt uit artikel 3:9 van de Algemene wet Bestuursrecht.

²⁷ Artikelen 2.86 en 2.87 Aanbestedingswet 2012.

Wat is de meerwaarde van de Wet Bibob ten opzichte van de GVA?

Met een Gedragsverklaring Aanbesteden (GVA) verkrijgt de aanbestedende dienst informatie over de integriteit van een gegadigde. De integriteitstoets van de GVA is echter beperkter dan bij een Bibob-onderzoek; bij de afgifte van een GVA wordt namelijk slechts gekeken naar onherroepelijke veroordelingen voor relevante strafbare feiten en naar onherroepelijke beschikkingen van de ACM en de Europese Commissie.²⁸ Aan de hand van een GVA kan de aanbestedende dienst de dwingende uitsluitingsgronden toetsen en een aantal facultatieve uitsluitingsgronden. Dit geldt echter niet voor alle facultatieve uitsluitingsgronden.

Met name de facultatieve uitsluitingsgrond 'ernstige fout in de beroepsuitoefening' kan met een Bibob-onderzoek beter beoordeeld worden.²⁹ Het gaat bij deze uitsluitingsgrond om elk onrechtmatig gedrag dat invloed heeft op de professionele geloofwaardigheid van de gegadigde, waardoor diens integriteit in twijfel kan worden getrokken. Hierbij hoeft geen sprake te zijn van een onherroepelijk veroordeling. Gedacht kan worden aan overtredingen van voorschriften aangaande gezondheid, arbeidsomstandigheden, milieudelicten, overtredingen van de Rijtijdenwet, overtredingen van de Mededingingswet en het hebben begaan van een onrechtmatige daad waaruit ernstige schade is voortgevloeid.³⁰ Informatie die met een Bibob-onderzoek wordt verkregen, kan een grondslag bieden voor het (alsnog) uitsluiten van een gegadigde.

²⁸ Artikel 4.7 Aanbestedingswet 2012.

²⁹ Artikel 2.87 lid 1, sub c Aanbestedingswet 2012.

³⁰ Kamerstukken II 2009/10, 32440, 3, p. 80.

Bij de afgifte van een GVA wordt onder meer rekening gehouden met de strafmaat; zo blijven minder zware overtredingen buiten beschouwing en leiden niet tot weigering van een GVA.³¹ Een patroon van repeterende kleinere overtredingen – dat afbreuk doet aan de professionele geloofwaardigheid van de gegadigde – is niet vast te stellen aan de hand van een GVA, maar kan wel blijken uit Bibob-onderzoek.³²

Een GVA is na afgifte twee jaar geldig en biedt geen inzicht in eventuele, relevante ontwikkelingen die zich na afgifte hebben voorgedaan. In een Bibob-onderzoek kan recentere informatie omtrent de gegadigde – die dateert van ná het afgeven van het GVA – wel worden opgevraagd en aan een uitsluiting ten grondslag worden gelegd.

Mag ik Bibob-informatie delen met derden, zoals andere aanbestedende diensten?

De Wet Bibob bepaalt dat Bibob-informatie niet aan derden mag worden verstrekt, tenzij dat in de wet expliciet is geregeld.³³ Zo kan er in bepaalde gevallen een verplichting bestaan het LBB-advies aan de gegadigde te verstrekken. Overtreding van de geheimhoudingsplicht levert een strafbaar feit op in de zin van artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht.

Sinds 1 oktober 2022 is het mogelijk om onder voorwaarden informatie uit te wisselen met andere overheidsinstanties.³⁴ Informatie uit een Bibob-dossier van de ene overheidsinstantie, kan immers relevant blijken te zijn voor een (nieuw) Bibob-onderzoek door een andere overheidsinstantie. Omdat de informatie dan al is gebundeld en van een analyse is voorzien, helpt dit de ontvangende overheidsinstantie bij de verdere inrichting van haar Bibob-onderzoek.

In het Bibob-register worden gevaarconclusies – op grond van eigen onderzoek door een overheidsinstantie of op grond van een LBB-advies – geregistreerd. Ook vindt registratie plaats als een overheidsinstantie redelijkerwijs vermoedt dat een betrokkene zich vanwege de toepassing van de Wet Bibob terugtrekt uit een procedure nadat die overheidsinstantie een eigen onderzoek is gestart of nader advies heeft gevraagd aan het LBB.³⁵

Handleiding Bibob-register

Bekijk de handleiding Bibob-register voor een uitleg over het registeren en opvragen van informatie in het Bibob-register. [Ga naar de handleiding.](#)

Een Bibob-tip. Wat nu?

Het LBB en het OM hebben de mogelijkheid om aanbestedende diensten te ‘tippen’ als zij over gegevens beschikken die erop duiden dat een gegadigde in relatie staat tot strafbare feiten.³⁶ Nieuw sinds 1 oktober 2022 is dat overheidsinstanties elkaar ook kunnen ‘tippen’ als zij over dit soort informatie beschikken.³⁷ Dit kan door elkaar schriftelijk te wijzen op de mogelijkheid om eigen onderzoek te doen en eventueel daarna een LBB-advies aan te vragen.

Een tip is hooguit een indicatie dat er signalen zijn ten aanzien van een gegadigde. De aanbestedende dienst zal alsnog eigen onderzoek moeten verrichten naar aanleiding van de tip.

Mag ik een Bibob-advies hergebruiken in toekomstige aanbestedingen?

De aanbestedende dienst kan een LBB-advies hergebruiken gedurende een periode van vijf jaar nadat het advies is uitgebracht.³⁸ Dit geldt ook voor de bevindingen uit het eigen onderzoek door de aanbestedende dienst of onderzoek door een andere overheidsinstantie.³⁹

Binnen welke termijn geeft het LBB advies?

De adviestermijn van het LBB bedraagt in principe acht weken met een verlengingsmogelijkheid van vier weken.⁴⁰ Wanneer het LBB aanvullende informatie aan de gegadigde of de aanbestedende dienst vraagt, wordt deze termijn opgeschort.

De aanbestedende dienst hoeft het LBB-advies niet af te wachten om de overheidsopdracht te gunnen. Wel is het essentieel om in dat geval een voorwaarde in de overeenkomst op te nemen, waarmee die overeenkomst kan worden ontbonden als zich een van de situaties als bedoeld

³¹ Artikel 4.10 Aanbestedingswet 2012.

³² Vgl. rechtbank Gelderland 8 februari 2017, ECLI:NL:RBGEL:2017:1162, r.o. 4.13.

³³ Artikel 28 Wet Bibob.

³⁴ Artikel 28 lid 2 sub m Wet Bibob maakt gegevensuitwisseling mogelijk met andere bestuursorganen en andere rechtspersonen met een overheidstaak (hierna: overheidsinstanties).

³⁵ Artikel 7a lid 8 jo. artikel 11a lid 3 Wet Bibob.

³⁶ Voor het LBB volgt deze bevoegdheid uit artikel 11 van de Wet Bibob, voor het OM uit artikel 26 van de Wet Bibob.

³⁷ Artikel 26 Wet Bibob.

³⁸ Artikel 29 Wet Bibob.

³⁹ Artikel 29 Wet Bibob regelt het hergebruik van bevindingen uit eigen onderzoek. De termijn van 5 jaar geldt op grond van artikel 28 lid 2 sub m Wet Bibob ook voor (gegevens uit) het eigen onderzoek van een andere aanbestedende dienst of een LBB-advies dat aan die aanbestedende dienst is verstrekt.

⁴⁰ Artikel 15 Wet Bibob.

in artikel 9 lid 2 van de Wet Bibob (o.a. uitsluitingsgronden) voordoet. Ook is het raadzaam een clause op te nemen die het mogelijk maakt om nadere maatregelen te treffen.

Wat zijn de kosten van een LBB-advies?

Aanbestedende diensten die het LBB inschakelen betalen een bijdrage in de kosten van het advies.

Bij aanbestedingsprocedures is dit bedrag verschuldigd per te onderzoeken eenheid (€ 700,- per te onderzoeken inschrijver), met een maximum van € 7000,- per aanbesteding.

Vragen?

Voor vragen over de Wet Bibob kunt u contact opnemen met het LBB op 088 – 998 22 50 of via bibob@justis.nl. Ook kunt u contact met ons opnemen indien u interesse heeft in een cursus over de toepassing van de Wet Bibob op overheidsopdrachten.